

Partent, V. *partir* (PART) *Partera*, *parteratge*, *parterejar*, V. *parir* *Parterir*, V. *parir* *Partereta*, V. *part* *Parterot*, V. *parir* *Parterre*, V. *terra* *Partible*, *particella*, *partició*, *particioner*, *participi*, *participació*, *participant*, *participar*, *participi*, *participial*, *partícula*, *particular*, *particularisme*, *particularitat*, *particularitzar*, *partida*, *partidari*, *partidisme*, *partidista*, *partidor*, -*dora*, *partiment*, V. *part* *Partina*, llició suspecta *Partió*, *partionar*, *partioner*, *partiquina*, *partir*, V. *part* *Partisà*, grosser i passatger gallicisme *Partisana* és *partesana* (PART) *Partista*, *partit*, *partitor*, *partitura*, *partitxella*, *partitxola*, *partsementer*, V. *part* *Partorir*, -*turir*, *parturició*, *parturient*, V. *parir* *Paruda* no existí

PARÚLIDE, f., 'abscés a les genives', pres del grec *παρούλις*, -*λος*, derivat de *οὔλον* 'geniva'. □ 1.ª doc.: *parúlia* o *párulis*, 1868, *SLitCosta*.

PARVA, 'petita porció d'aliment que es pren abans d'esmorzar', del ll. REFECTIO (o MERENDA) PARVA 'collació o menjada petita'. □ 1.ª doc.: Lab.

Com que ja en tracto detingudament en el DCEC/DECH (PARVA II), valdrà més remetre-hi. Pel que fa a l'homònim *parva* 'munt de collita portada a l'era', només usat en algunes zones valencianes (d'aquí la dita monoverina [*caminar*] *arriaman la parva* «andar zambo», *Canyissaes*, 130) sembla ser manllevat del castellà PARVA i id., mot general i antic en aquesta llengua, potser pre-romà, i per al qual remetem a l'extens article del DCEC/DECH.¹ Variants fonètiques *palbra*, *pàlvera*.

DERIV. del mateix mot llatí: *Parvedat* [Belv.] o *parvitat*. *Pàrvul* [-ulo, Lab.], pres del ll. *parvulus* 'petit' adjectiu diminutiu de *parvus*; *parvulari*.

CPT.: *Parvicellular*. *Parvificar*. *Parvífic*. *Parvificència*, contraposat a *magnificència*.

¹ Un altre enllaç indoeuropeu que s'hauria pogut suggerir és amb el mot indoirani, probablement indoeuropeu, *PERKŪ(O)/PORĶŪO-* representat pel scr. *pārçvām* 'costellam, zona de les costelles', 'costat, flanc', 'rodalia', avè. *peresu* 'costella', 'costat', 'ossetí *fars* 'costat', 'encontrada' (potser amb alguna incerta parentela en albanès, Gu. Meyer, *Albanische Studien* III, 32); però aquí la connexió fonètica i semàntica presentaria més coses difícils i problemàtiques que l'argumentada allà amb *parva(ta)*- 'bony, muntanya'.

Parvalà, V. *farbalà* *Parvença*, *parvent*, V. *parer* (és absurd citar, a propòsit d'aquests provençalismes i arcaïsmes nostres, l'infeliç preparat dantesc de Febrer, i dir que es tracta d'italianismes) *Parvicellular*, *parvífic*, -*ficar*, -*ficència*, *parvitat*, *pàrvul*, *parvulari*, V. *parva*

PARXE o PARGE, ant. 'peça de cuir', pres del fr. ant. *parche*, *parge*, 'badana, cuir', provinent del ll. PARTHICA PELLIS, 'cuiro de la terra dels Partes', 'tafilet'. □ 1.ª doc.: tant *partxe* com *parge*, *pàrgens*, fi

S. XIII.

Inútil repetir ací la copiosa documentació medieval que n'aplega el *DAG*. (amb alguna dada nova en *AlcM*). Fou mot força usual, sobretot en coses d'indumentària cavalleresca i com a terme de comerç, fins a mj. S. xv; després s'eliminà com a manlleu superflu; i de cap manera no es podria usar com a pretext per atenuar la repulsa del castellanisme *parche*, recent i grosser, en lloc dels mots nostres, vius i digníssims, *pedaç* i *botana* (és sabut que en castellà fou una francesada, que allà aconseguí implantar-se, per més que en francès després es vagi antiquar el mot, detalls que per al català ja no interessin, veg. *DCEC/DECH*, *PARCHE*).

¹⁵ DERIV.: *Parxer*. A penes hi té res a veure el nom del joc *parxis* o *parxesi*, pres de l'angl. *parchesi*, *parcheesi*, que és l'anglo-hindú *pachisi* (d'origen sànscrit), si bé alterat en anglès per influència dels mots britànics *parch*, *parchment*, indirectament relacionats amb el fr. ant. *parche*.

PAS, m., del ll. PASSUS, -ūs, 'pas, moviment de cada un dels peus del qui va d'una banda a l'altra', derivat de PANDÈRE 'estendre'. □ 1.ª doc.: orígens.

«Dixem a don Nuno: —Anem a la Vila, que'l rey de Maylorques és a la muntanya e no-y porà aconseguir tantost con nós; e podets-lo veer en aquela mota, que vestit és de blanc, e estaylar-l'em—. --- e dix --- —Farets ço que anc rey no féu: que vença batayla, que --- no jaga la nuyt, per saber què à perdut, ni què à goanyat—. E Nós dixem-li: — --- més val açò. —E en tant avalam per la costa enjús, e anam-nos-en *pas a pas* al camí que va a la vila --- poc a poc tro sus a la serra de Portupí, e vim Maylorques ---», Jaume I (*Cròn. Ag.*, p. 108, § 66); cosa semblant, que no és inútil comparar-hi: «*de pas en pas* o a poc a poc: passim; ---; *de pas en pas*: passim», JnEsteve (*Li. Eleg.* E-VII-2, E-VII-3).

No gaire diferent és la locució *a pas* 'amb moviment corrent, no accelerant gaire' (assalt de Ciutat de Mall.): «Quant venc a l'alba --- reebut lo cors de Jh. Christ --- dixem-los —Via, barons, pensats d'anar en nom de N. S. Déus; e anc per aquesta paraula nengú no-s moc --- E altra veu ['vegada'] escridam-los: —Via, barons, en nom de Déu, que-ls duptats? --- e ab aytant mogerren-se los nostres *a pas*», ibid. (p. 133.21, § 84) (d'aquí, avui, *anar al pas* oposat a *anar al trot*, cavalcant).

Amb la qual cosa no hem de confondre el mot homònim *pas*, 'acció de passar, lloc per on es passa', mot radicalment separat, derivat postverbal del verb *passar* — per més que la *Crònica* ens doni també aquest altre, i en ratlles immediates: «e quan venc que tots se mogren, los cava<1>lers e-ls servents, e s'anaren acostan al vayl on era lo *pas*, tota la ost, a una vou, començà de cridar: —Sancta Maria, Sancta Maria --- e quan los cavalls armats començaren d'entrar, cessà la vou. E quan fo feyt lo *pas* on devien entrar los cavalls armats, havia ja bé là ins, cinc-cents hòmens de peu; e-l rey de Maylorques, ab tota la gent dels sar-